

DEVIANCE, DELINQUENCY AND CRIMINALITY THEORETICAL AND CONCEPTUAL ASPECTS

Dennis-Theodor PÂRJU
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: The concepts of crime, deviance and delinquency are defined in the specialty literature in a number of distinct ways and points of view. As a result, for a better understanding, they must be located in a certain particular social context (Bintube, M., 2017). As we will see in this study, the definitions and explanations in the literature depicting deviance, delinquency and crime refer to the behaviors and attitudes of individuals or human groups that deviate from social, moral and legal norms. Therefore, the main objective of this theoretical study is to try to define and analyze in a succinct way the characteristics of the concepts of deviance, delinquency and crime, and will finally establish the connections and differences that they are the basis of the three fundamental concepts in the spectrum of deviance.

Keywords: deviance, delinquency, criminality, human behavior, theoretical concepts;

1. Introducere

Pornind de la simpla explicare a cuvântului devianță care semnifică o abatere de la normele socio-morale și trecerea conceptului prin prisma mai multor interpretări, prin parcurgerea unor domenii științifice, precum psihiatria, psihologia, sociologia și științele juridice, vom putea să ajungem la definirea și explicarea devianței în întreaga sa comprehensivitate (Pașca, M.D., 2005).

Înainte de a încerca să definim și să analizăm din punct de vedere teoretico-conceptual noțiunea de devianță, trebuie să ne creionăm o imagine cu valențe socio-istorice cu privire la însemnătatea acestui concept fundamental. Realizând o retrospectivă a comportamentelor deviante din vechile societăți și comunități umane, în lucrarea intitulată *Fundamente sociale ale cunoașterii*, apărută în decursul anului 2017, Alfred Bulai, sociolog și cadru didactic în cadrul prestigioasei Școli Naționale de Studii Politice și Administrative din București, ține să ne amintească faptul că „în comunitățile primitive, originare, devianța era cel mai probabil rar întâlnită și asta din două motive. Mai întâi, cadrul normativ era sărac, slab structurat și din această cauză numărul normelor care puteau fi încălcate era mic, iar controlul social în aceste condiții se exercita relativ ușor. În al doilea rând, comunitățile primitive se bazau pe un număr mic de instituții, de cele mai multe ori aflându-se în relații deplin funcționale între ele. Cu un astfel mod de funcționare a comunităților, cerințele contradictorii, derivate din apartenența indivizilor la instituții diferite, generau foarte rar presiuni divergente asupra acestora” (Bulai, A., 2017, p. 231). Prin aceste consemnări, sociologul Alfred Bulai ne-a relevat modul în care era întâlnit fenomenul devianței în comunitățile și colectivitățile umane în timpurile de odinioară. Având în vedere mențiunile și notele autorului, ne putem lua angajamentul pentru a adresa următoarea întrebare: În vremurile actuale, noțiunea de devianță mai are aceeași însemnătate? Pentru a putea

oferi un răspuns, după cum putem constata din analizarea literaturii de specialitate, dar și în urma radiografierii comportamentelor actuale ale actorilor sociali, se poate concluda că, având la bază evoluția, progresul și dinamica societăților umane, în plan social devianța s-a metamorfozat și și-a modificat însemnătatea și semnificația; așa cum vom putea remarca și în urma parcurgerii scrierilor unor mari specialiști și cercetători, care și-au lăsat amprenta în desfășurarea unor investigații psiho-sociale, ce au avut ca tematică devianța umană.

2. Devianța

După cum se poate constata din examinarea studiilor din literatura de specialitate, conceptul de devianță a apărut odată cu tentativele renumiților sociologi, Thorsten Sellin și Robert King Merton, de a defini obiectul de studiu al socio-criminogenezei (Rădoi, M., 2015). Despre mențiunile celor doi renumiți sociologi cu privire la însemnătatea și explicația fenomenului devianței, vom aminti, ceva mai târziu, în rândurile următoare. Până atunci, putem nota faptul că noțiunea contemporană de devianță și-a făcut apariția recent în sfera științei despre societate (Goode, E., 2004). Pentru prima dată, noțiunea de devianță a putut fi observată în literatura științifică, mai exact în cronicile sociologiei americane la sfârșitul anilor 50. Prin evoluția sa, noul concept va avea să înlocuiască tradiționalele concepte de patologie și de dezorganizare socială (Ibiș, A., 2010).

În același context argumentativ, în lucrarea intitulată *Grupuri Deviante*, apărută în anul 2008, autorul acesteia, George Neamțu, un veritabil specialist în științele despre societate, notează faptul că normele sociale sunt divergente de la un sistem socio-cultural la altul, astfel încât un comportament considerat deviant / asocial în cadrul unui anumit grup social poate fi evaluat drept normal la nivelul altuia. În acest fel, se poate nuanța ideea conform căreia devianța socială va depinde de contextul normativ în care își face apariția. Ca atare, ceea ce este condamnat și blamat în interiorul unei societăți, sau într-o anumită epocă, este adesea tolerat într-un alt spațiu și într-o altă perioadă de timp (Neamțu, G., 2008).

Axându-se pe definirea și explicarea fenomenului devianței, în scrierile sale, sociologul francez Emile Durkheim (1858-1917), considerat părintele sociologiei moderne, preciza faptul că actul deviant corespunde unei răni a conștiinței sociale colective și poate fi întâlnit în majoritatea societăților umane, indiferent de gradul și de stadiul lor de dezvoltare (Durkheim, E., apud Rădulescu, S., 1998).

O altă interpretare recunoscută cu privire la devianță este a cunoscutului sociolog suedez și american Thorsten Sellin (1896-1994). În termenii acestuia, devianța era definită și interpretată ca fiind ansamblul comportamentelor îndreptate asupra normelor de conduită sau ale ordinii instituționale (Sellin, T., apud Dragomirescu, V., 1976).

La rândul său, alt corifeu al sociologiei americane, Robert K. Merton (1910-2003), apreciat de majoritatea sociologilor contemporani un ilustru pioner în domeniul sociologiei devianței, caracterizat în comunitatea științifică ca fiind un cercetător al socialului care a elaborat în decursul parcursului său academic numeroase explicații și

teorii fundamentale despre viața socială, definește devianța „ca fiind o reacție normală a unor oameni normali plasați în condiții anormale. Într-un sens larg, devianța semnifică devierea, abaterea de la un anumit set de norme sociale. Definit ca un tip de comportament care se opune celui convențional sau conformist, devianța cuprinde nu numai încălcările legii (infrațiunile, delictele), ci orice deviere, abatere de la regulile de conviețuire și imperativele de viață ale unei forme de viață colectivă” (Robert K. Merton, apud Palaghia, C., 2012, p.6).

Menținând același traseu explicativ, la rândul său, criminologul și profesorul canadian Maurice Cusson, cercetător care și-a desfășurat nenumărate cercetări aplicative studiind problematica conduitelor deviate din marile metropole ale Canadei, definește fenomenul devianței ca fiind „ansamblul conduitelor și stărilor pe care membrii unui grup le judecă drept neconforme cu așteptările, normele sau valorile lor și care, în consecință, riscă să trezească din partea lor reprobare și sancțiuni (Cusson, M. apud Boudon, R., 1997, p. 440). Ciocnirea dintre norme și valori a stat la baza interpretării și înțelegerii contextului în care se produceau conduite indezirabile în societățile moderne. De aici, s-a ajuns la concluzia că un anumit comportament pentru unii indivizi poate fi considerat negativ (deviant), iar pentru alții pozitiv. De asemenea, un comportament care este considerat negativ și blamat de către o parte din membrii societății poate fi tolerat de către grupul de apartenență al deviantului, doar prin simplul fapt că autorul actului indezirabil împărtășește aceleași valori și norme care stau la baza funcționării grupului respectiv (Pîrju, D-T., 2019).

Păstrând aceeași linie explicativă, putem evidenția faptul că și în scena academică românească fenomenul devianței a fost analizat de către o serie de specialiști în domeniile sociologiei, pedagogiei, psihologiei, pe care îi vom menționa și nominaliza în rândurile de mai jos.

Pedagogul Ioan Străchinaru, considerat în spațiul academic autohton un important specialist în științe comportamentale și educaționale, definește devierile de comportament prin prisma caracterului reversibil al acestora și consideră ca devianța include o serie de manifestări diverse, începând cu patologii precum anorexia, onicofagia, fobia, până la acte și acțiuni de vandale (Străchinaru, I., 1969).

Un alt cercetător al universului social care a cercetat fenomenul devianței este cadrul didactic universitar Antonio Sandu. Autor și coautor a numeroase studii și articole de specialitate în spectrul științelor socio-umane, A. Sandu sugerează că devianța constă în abaterile repetitive de la normele și valorile sociale acceptate și recunoscute în grupul social de apartenență.

Conform opiniei acestuia, devianța poate fi regăsită și observată în spațiul social în forme minore / secundare, printre care putem enumera:

- comportamentul excentric sau dezordonat;
- impolitețea;
- lipsa de bună cuviință;
- comportamentul verbal, neadecvat, etc.

Menținând aceeași ordine de idei, Antonio Sandu mai notează faptul că formele grave ale conduitelor deviate umane sunt în general codificate și identificate în codul

penal și în legislația cu caracter special, constituind infracțiuni pedepsite de legiuitor (Sandu, A., 2014).

Examinând din punct de vedere socio-juridic fenomenul devianței și implicațiile sale asupra structurilor socialului, sociologul Dan Banciu susține că, un comportament deviant, reprezintă un mod de conduită anormal, care se abate de la poziția standard / convențională și încalcă (transgresează) normele socialmente recunoscute și acceptate în cadrul unei anumite societăți (Banciu, D., Rădulescu S., & Voicu, M., 1985).

În același context explicativ, sociologul Sorin M. Rădulescu menționează că, dacă am folosi un limbaj uzual, a devia se referă la îndepărtarea unui individ față de o direcție evaluată de către alți indivizi ca fiind firească / normală. Același autor mai precizează faptul că devianța mai poate semnifica abaterea actorului social de la o cale care este admisă și recunoscută într-o manieră legitimă de toți ceilalți (Rădulescu, S., 1999).

Alți cercetători din câmpul științelor socio-umane mai definesc și descriu comportamentul deviant ca fiind acele manifestări anormale, care încalcă și transgresează normele societale recunoscute și violează așteptările instituționale, intrând în conflict cu standardele acceptate în cadrul unui grup sau sistem social atât din punct de vedere social cât și cultural (Agabrian, M., apud Pop, E., p.20).

Lecturând paginile Dicționarului de Psihiatrie Larousse (1998), se poate observa faptul că devianța este prezentată ca orice fel comportament care se abate de la normativitatea admisă de către o societate anume. Realizând o scurtă comparație cu delincvența, cercetătoarea Maria Dorina Pașca notează faptul că între devianța și delincvență se regăsesc anumite diferențe notabile, „în sensul că normalitatea sa nu se asociază în mod obligatoriu cu o încălcare a regulilor (civile sau penale) ale societății. Ea șochează totuși societatea prin modurile de a fi și de a trăi diferit de acelea care au curs în mediul social și cultural în care își duce existența individul deviant” (Pașca, M.D., 2005, p.11).

Deci, după cum se poate constata, noțiunea de devianță are ca fundament conduitele și inclinațiile actorilor sociali spre încălcarea normelor și regulilor sociale. Conform autorilor Chris Livesey și Tony Lawson (2006, p. 351), aceste norme le putem identifica după două tipuri principale, pe care le vom prezenta într-o manieră succintă în rândurile de mai jos:

- *Normele formale*: includ legi și reguli de organizare și ele reprezintă standarde oficiale care se aplică într-o anumită situație. Pedepsa (negativ - sancțiunea) pentru devianță este specificată ca parte a regulii;
- *Normele informale*: variază de la grup la grup și nu există pedepse formale pentru abatere. De exemplu, fumatul într-un grup de prieteni, poate fi luat în considerare ca fiind deviant sau non-deviant în funcție de atitudinile și credințele indivizilor față de acest tip de conduită.

Sintetizând cele spuse anterior, se poate evidenția faptul că societatea reacționează la comportamentele deviante prin diferite modalități, precum etichetare, control social, dezaprobare socială și sancțiuni (Robert J. Franzese, 2015). În linii mari, noțiunea de devianță semnifică acele încălcări ale normelor sociale de către indivizi, care după comiterea actelor deviante sunt catalogați devianți. Aceste norme sociale, indiferent

dacă sunt codate în legi sau simple prescripții ale unui comportament dezirabil, reprezintă statu-quo central pentru menținerea comportamentelor actorilor sociali într-o direcție adecvată (Lofland, apud Yoder, R. S., 2011).

3. Delincvența

În ansamblul formelor de devianță socială se numără și delincvența, care afectează cele mai importante valori și relații sociale protejate de normele juridice cu caracter penal (Bujdoiu, N., 2005. p. 315). După cum se poate reliefa și din analiza literaturii de specialitate, domeniile devianței, criminalității și delincvenței sunt extinse și în continuă creștere (Krohn, M. D., et al, 2009).

În rândurile următoare, vom prezenta și analiza definițiile conceptelor și noțiunilor de delincvență, delincvența juvenilă și criminalitate, așa cum sunt regăsite acestea în cronicile de specialitate.

Avându-și originile în câmpul etimologic al limbii latine, termenul delincvență provine din latinescul *delinquere*, care înseamnă a fi de vină sau a greși (Păunescu, C., apud Ibiș, A., 2010).

Investigând problematica fenomenului delincvenței în plan social, sociologul Albert Ogien susține că, „după definiția sociologică, un act este delincvent atunci când face obiectul unei sancțiuni, fie ea formală sau difuză. Deși definiția este teoretic acceptabilă, ea este insuficientă. Într-adevăr, în ciclul ideal al reparației, infracțiunea dispare prin ispășirea pedepsei, prin care contravenientul <<plătește prețul>> reabilitării sale. Conform acestui principiu, un criminal încetează să mai fie astfel atunci când este sancționat, pentru că își regăsește în momentul în care sentința a fost pronunțată, locul în colectivitatea ale cărei reguli le-a încălcat” (Ogien, A., 2002, p. 31).

Păstrând același traseu explicativ, același sociolog precizează că pentru „a explica delincvența raportând-o la eficacitatea proceselor de învățare puse în practică de instituțiile sociale implică existența unei definiții *a priori* a normalității. Căci, dacă nu am dispune de o astfel de definiție, cum am putea să alegem indicatori pertinenti despre devianță? Or, validitatea definiției depinde, în mare măsură de întemeierea unei concepții stricte asupra integrării sociale: încălcarea bunelor deprinderi este considerată o condiție necesară a normalității conduitei viitoare, deoarece ea constituie garanția permanenței coeziunii unei societăți” (Ogien, A., 2002, p. 57).

4. Delincvența juvenilă

Cercetând și analizând caracteristicile comportamentale ale minorilor care intră în conflict cu legea penală, sociologul Sorin M. Rădulescu, specializat în sfera sociologiei devianței și criminalității consideră că, în ultima perioadă, alături de criminalitatea adultă, delincvența și criminalitatea juvenilă au devenit o problemă socială de mare gravitate și stringentă actualitate pentru lumea contemporană (Rădulescu, S., 2010, p.292).

Totodată, investigând caracteristicile fenomenului delincvenței juvenile în mai multe țări dezvoltate de pe glob, Sorin M. Rădulescu argumentează că „în pofida a numeroase programe de dezvoltare și bunăstare, elaborate în Occident mai ales,

delincvența juvenilă nu a dat semne semnificative de diminuare. Dimpotrivă, în mai multe țări dezvoltate economic, ea a atins, în ultimile decenii, cote de-a dreptul alarmante. Acesta este, de exemplu, cazul Statelor Unite ale Americii, una dintre cele mai bogate țări din lume care se confruntă cu o rată extrem de înaltă a delictelor comise de minori și tineri, dar și cazul Angliei, Suediei, al altor țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare” (Rădulescu, S., 2010, p. 292). Tot în contextul manifestărilor delincvențiale ale minorilor, sociologul Sorin M. Rădulescu mai notează faptul că „noțiunea de delincvență juvenilă este strâns legată de evoluția codurilor juridice în materie de minorat. În secolele trecute, minorii nu beneficiau de un regim juridic aparte față de adulți, fiind condamnați și pedepsiți la fel ca și aceștia, indiferent de vârstă. Nu existau nici proceduri speciale de judecare a minorilor și nici facilități unde aceștia să fie reeducați sau socializați” (Rădulescu, S., 2010, p. 293).

Cercetătoarea Maria Sandu Mihăilă, cadru didactic în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și specialistă în domeniile asistenței sociale a persoanelor deviante și criminologiei, notează că „delincvența se referă la un tip de conduită care încalcă legea, privită ca ansamblu de reguli normative, edictate și aplicate de către autoritatea statal-politică”. Aceeași cercetătoare afirmă că „delincvența juvenilă cuprinde acele conduite și acte antisociale, care exced violării legii penale, și care sunt comise de persoane care n-au atins încă vârsta majoratului (18 ani în România)” (Banciu, D., apud Sandu, M., 2008, p. 123).

O altă explicație relevantă a fenomenului delincvenței juvenile ne este furnizată de Nicolae Mitrofan și colaboratorii săi. În opinia acestora delincvența juvenilă desemnează „ansamblul abaterilor și încălcărilor de norme sociale, sancționate juridic, săvârșite de minori” (Mitrofan, N., et al, 1992, p. 267).

Cercetând și studiind cu minuțiozitate complexitatea și cauzalitatea delincvenței juvenile în raport cu normele socio-juridice ale societății contemporane, sociologii Dan Banciu și Sorin M. Rădulescu definesc fenomenul ca fiind „ansamblul conduitelor minorilor și tinerilor aflați în conflict cu normele de conviețuire socială acceptate și recunoscute într-o societate” (Banciu, D., și Rădulescu, S., 2002, p. 7).

Încercând să stabilească anumite criterii în definirea fenomenului delincvenței juvenile, autorii Abraham Pavel și Costel Dumitrescu evidențiază că „există uneori tendința de a confunda noțiunea de delincvență juvenilă cu aceea de criminalitate (infracționalitate) de unde și existența unor ambiguități în utilizarea unor termeni cum sunt: infracțiune, delict, delincvență” (Pavel, A., și Dumitrescu, C., 2010, p. 79). Abraham Pavel și Costel Dumitrescu definesc delincvența juvenilă, ca fiind o „formă distinctă a devianței sociale, în raport cu normele dreptului penal, constituie un fenomen complex care definește ansamblul conduitelor aflate în conflict, în raport cu valorile ocrotite de norma penală” (Pavel, A., și Dumitrescu, C., 2010, p.79).

În cercetarea fenomenului delincvenței juvenile, atât din punctul de vedere al științei despre societate - sociologia, cât și prisma altor științe, precum criminologia și psihologia s-a încercat conturarea unei definiții cât mai complete a delincvenței juvenile.

În termeni generali, delincvența juvenilă se regăsește sub mai multe forme și accepțiuni, după cum urmează:

- organele de poliție consideră ca fiind delincvenți juvenili, persoanele care săvârșesc infracțiuni, dar care n-au trecut de vârsta majoratului, într-un cuvânt, minorii;
- cadrele didactice iau drept delincvenți pe elevii care chiulesc de la ore sau pe cei care fumează în grupurile sanitare;
- pentru unii părinți, delincvenții sunt copii neastâmpărați ai altor familii;
- micii hoți, amatori de furtașaguri aparținând grupurilor mărunte care se adună pe la colțul străzii, sunt considerați de proprietarii sau personalul care lucrează în magazine ca fiind delincvenți (Abraham, P., Dumitrescu, C., 2010, p. 105).

Investigând problematica și cauzalitatea delincvenței juvenile, cercetătoarea Mihaela Rădoi afirmă că „în încercarea de a determina cauzalitatea fenomenului delincvențional în rândul minorilor s-a stabilit că slăbirea legăturii între adolescent și societate constituie elementul principal. Componentele acestei legături sunt: atașamentul față de o persoană care să îl motiveze, implicarea în proiecte academice valorizante și care să nu lase prea mult timp liber adolescentului, interiorizarea credințelor că legile trebuie respectate. Originea infracționalității în rândul minorilor se află în transformările profunde care au alterat funcțiile familiei, ale școlii, ale comunității și care au redus radical rolul formativ al părinților în raport cu tinerii” (Rădoi, M, 2015, p. 58).

În esență, având în vedere cele menționate anterior, putem preciza faptul că delincvența juvenilă nu reprezintă o entitate unitară și omogenă. Fenomenul delincvenței juvenile însumează abateri și delikte multiple, începând cu jaful cu arme de foc la înfruntarea părinților, de la micile furtașaguri la delikte cu caracter sexual, de la fuga de acasă / școală la omucidere. Încadrarea celor mai frecvente manifestări delincvențiale poate fi următoarea:

- a) furt;
- b) violență pentru obținerea unui avantaj material;
- c) încălcarea legilor de statut educațional (abandonul școlar, absentismul);
- d) comportamentul delincvent manifestat în grupuri și bande de cartier (Neamțu, C., 2003).

5. Criminalitate

În termenii autoarei Cerasela Tudose, în plan sociologic general, abordarea sociologică a fenomenului de criminalitate presupune identificarea și explicarea cauzelor și condițiilor care îl generează și favorizează, prin stabilirea unor scheme conceptuale sau unor modele teoretice, care să pună în relații un ansamblu coerent de acte, fapte și evenimente între care se pot stabili, în mod determinant diferite legături de interdependență și intercondiționare (Tudose, C., 2008, pp.450-451).

Studiind fenomenul criminalității în spațiul social, cercetătoarea Anca-Elena Balasoiu relatează că „în ultimii ani, problemele legate de criminalitate ocupă un spațiu din ce în ce mai important atât în dezbaterile publice cât și în calendarul de lucru al guvernelor și entităților specializate în domeniu. Tranziția spre o economie de piață și o societate democratică, a generat noi tipuri de procese și probleme sociale, inclusiv o creștere și diversificare a formelor criminalității, care afectează securitatea indivizilor și

comunităților” (Balasoiu, A-E., 2017, p. 13). Autoarea conchide că „criminalitatea este considerată a fi un fenomen social și, totodată, un fenomen juridic (Balasoiu, A.E., 2017, p. 13). De aici, rezultă faptul că majoritatea indivizilor și poate chiar cei mai progresivi dintre criminologi - ar fi probabil de acord cu ideea că criminalitatea este un fenomen care face parte din spectrul manifestărilor deviate ale actorilor sociali (Jacobsen, M.H., 2014).

În conformitate cu spusele sociologului, Mihail Dobrescu fenomenul criminalității reprezintă și cuprinde „manifestările antisociale care se află în interiorul dreptului, <<manifestări care încalcă prevederi înscrise în norma de drept>>. Devianța se află și în interiorul dreptului, dar și în afara acestuia, nenormată juridic, deoarece semnifică și acte prin care se încalcă coduri nescrise (cutume, așteptări ale opiniei publice etc. În concluzie, există <<devianță normată juridic>> pe care o numim criminalitate și <<devianță nenormată juridic>>” (Dobrescu, M., 2010, p. 23).

Continuându-și nota argumentativă, sociologul Mihail Dobrescu mai precizează că, „având în vedere neajunsurile delincvenței (criminalității) din perspectiva normativului penal, în literatura de specialitate se propune o analiză interdisciplinară care solicită diferite dimensiuni care caracterizează existența sa în diferite contete culturale și normative. Din ce se poate constata, volumul din ce în ce mai mare de cercetare care abordează problema violența în rândul tinerilor și criminalitatea demonstrează îngrijorarea societății noastre cu aceste probleme (Dobrescu, M., 2010).

În continuare, conform sociologului Mihail Dobrescu, cele mai importante dimensiuni de analiză ale criminalității sunt următoarele:

a) Analiza statistică – relevă starea și dinamica delincvenței în timp și spațiu, prin evaluarea în procente, medii, serii de distribuții și indici a diferitelor acte delincvente. Acestea se corelează cu o serie de variabile și indicatori cu caracter social, ecologic, cultural, geografic (arii geografice și culturale, grupuri de populație, zone urbane sau rurale, sisteme penale etc.);

b) Analiza juridică – evidențiază tipul normelor violate prin acte și fapte antisociale, pericolul social al acestuia, gravitatea pagubelor produse, intensitatea și felul sancțiunilor adoptate, modalitățile de resocializare a persoanelor delincvente;

c) Analiza sociologică – se centrează pe identificarea, explicarea și prevenirea socială a delictelor, în raport cu multiple aspecte de inadaptare, dezorganizare și devianță existente în societate și au formele de relație socială față de diferitele delict;

d) Analiza psihologică – evidențiază structura personalității individului delincvent și a individului normal, motivația și modurile comiterii delictului, atitudinea delincventului față de fapta comisă (răspunderea, discernământul);

e) Analiza economică sau <<costul>> crimei – relevă consecințele directe și indirecte ale diferitelor delict din punct de vedere material și moral (costuri materiale și financiare acordate victimelor, martorilor, repartiția bunurilor, polițele de asigurare etc.);

f) Analiza prospectivă – relevă tendințele de evoluție în viitor a delincvenței, precum și propensiunea spre delincvență a anumitor indivizi și grupuri sociale (Dobrescu, M., 2010, pp. 25-26).

6. Concluzie

În concluzie, putem aprecia faptul că noțiunile și conceptele prezentate și analizate în rândurile anterioare sunt caracterizate ca având o esențială aplicabilitate în câmpul de studiu și cercetare al unor științe, precum sociologia, psihologia, științele-juridice s.a.m.d. Pentru a cerceta și investiga cu rigurozitate comportamentele și conduitele indezirabile ale indivizilor, științele menționate și-au dezvoltat și perpetuat în plan academic ramuri specializate de studiu, de exemplu: sociologia devianței și criminalității, psihologia devianței, criminologia etc. De asemenea, se mai poate menționa cu strictețe că aceste concepte sunt de o maximă importanță și relevanță în contextul înțelegerii și interpretării actelor deviante și delincvențiale manifestate de către actorii sociali în diferite ipostaze și situații aferente vieții sociale. Așadar, după cum se poate releva din parcurgerea acestui studiu teoretic, pentru a cerceta fenomenul devianței împreună cu principalele sale caracteristici și forme, trebuie să posedăm o cunoaștere științifică temeinică în raport cu conexiunile și deosebirile dintre conceptele de *devianță*, *delincvență* și *criminalitate*. Un punct de vedere important de subliniat este că, în situația în care nu cunoaștem structura, caracteristicile și trăsăturile conceptului fundamental al devianței, nu vom putea ajunge la o înțelegere echitabilă și științifică a actelor și conduitelor delictogene manifestate de către homo sapiens în spațiul social.

Bibliografie

- Balasoiu, Anca-Elena, *Criminalitate și victimologie feminină*, Editura Pro Universitaria, București, 2017.
- Banciu, Dan, Rădulescu, Sorin M., Voicu, Marin, *Introducere în sociologia devianței (Teorie-practică- prevenire socială)*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985.
- Banciu, Dan, Sorin Rădulescu, *Evoluții ale delincvenței juvenile în România. Cercetare și prevenire socială*, Editura Lumina Lex, București, 2002.
- Bintube, Mustapha, *Crime, deviance and delinquency: Diversifying theoretical narratives and transition towards empirical research on Boko Haram*, International Journal of Sociology and Anthropology Research Vol.3, No.1, pp.11- 43, February 2017.
- Boudon, Raymond, *Tratat de Sociologie*, Editura Humanitas, 1997.
- Bulai, Alfred, *Fundamentele sociale ale cunoașterii*, Editura Trei, București, 2017.
- Cerasela, Tudose, *Psihosociologia comportamentului uman*, Editura ANI, București, 2008.
- Dicționar de Psihiatrie Larousse, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
- Dobrescu, Mihail, *Sociologia Devianței*, Editura Eftimie Murgu, Reșița 2010.
- Dragomirescu, Virgil, *Psihosociologia comportamentului deviant*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- Franzese, Robert J., *The sociology of deviance. Differences, Tradition and Stigma. Second Edition*, Charles C. Thomas Publisher LTD, Springfield, Illinois, 2015.
- Ibiș, Adrian, *Sociologia Devianței Juvenile*, Editura Pansofia, București, 2010
- Jacobsen, Michael, Hviid (ed), *The Poetics of Crime Understanding and Researching Crime and Deviance Through Creative Sources*, 1 st Edn, England: Ashgate Publishing Limited, 2014.
- Krohn, Marvin D. et al, *Handbook on Crime and Deviance*, Springer-Verlag, New York, 2009.
- Livesey, Chris, Lawson, Tony, *A2 Sociology for AQA*, Hodder Arnold, 2006.

- Mitrofan, Nicolae, Zdrenghea, V., Butoi, T., *Psihologie Judiciară*, Editura Casa de editură și presă Șansa SRL, București, 1992.
- Neamțu, Cristina, *Devianță școlară, Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Editura Polirom, Iași, 2003.
- Neamțu, George, *Grupuri deviante*, Editura Performantica, Iași, 2008.
- Ogien, Albert, *Sociologia devianței*, Traducere de Dana Lungu și George Neamțu, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Palaghia, Carmen, Teză de doctorat, *Devianța școlară și formarea responsabilității sociale*, coordonator Prof. Univ. Dr. Vasile Miftode, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași 2012.
- Pașca, Maria, Dorina, *Infractorul minor și reintegrarea sa în comunitate*, Editura Ardealul, 2005.
- Pavel, Abraham, Dumitrescu, Costel, *Sociologia devianței și controlul social*, Editura Detectiv, București, 2010.
- Pîrju, Dennis-Theodor, *The school deviance, a risk factor in juvenile delinquency? A sociological approach*, in Scientific Annals of "Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi. (New Series) Sociology and Social Work XII-th Vol, No. 2, 2019, pp. 107-118.
- Pop, Emil, *Sociologia dreptului. Note de curs*, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” Facultatea de Drept, Cluj-Napoca.
- Rădoi, Mihaela, *Devianța socială la tineri. Dependența de substanțe*, prefață de Ion, I. Ionescu, Editura Institutul European, Iași, 2015.
- Rădulescu, Sorin M., Banciu, Dan, *Întroducere în sociologia delincvenței juvenile*. (Adolescența – între normalitate și devianță), Editura Medicală, București, 1990.
- Rădulescu, Sorin M., *Devianță, Criminalitate și Patologie Socială*, Editura Lumina Lex, București, 1999.
- Rădulescu, Sorin, M., *Sociologia devianței și a problemelor sociale*, Editura Lumina Lex, București, 2010.
- Rădulescu, Sorin, M., *Sociologia Devianței. Teorii, Paradigme, Arii de Cercetare*, Editura Victor, București, 1998.
- Sandu, Antonio, *Elemente de sociologie*, Editura Tritonic, București, 2014.
- Sandu, Maria, Suport de Curs, *Asistența Socială a Persoanelor Deviante*, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2008.
- Străchinaru, Ioan, *Devierile de conduită la copii. Studiu psihopedagogic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969.
- Yoder, R. S., *Deviance and Inequality in Japan: Japanese Youth and Foreign Migrants*. Bristol: Policy Press, 2011.